

ÂFAKÎ TEFEKKÜR

Âfak ve enfüs, birbirine mukabil olarak kullanılan iki kelimedir. **Âfak**, insanın dışındaki âlemi, **enfüs ise** insanın kendisini ifade eder. Bu iki kelime şu ayetten alınmıştır:

“Ayetlerimizi onlara âfakta ve enfüste (kendi nefislerinde) göstereceğiz...”(Fussilet, 41/53).

Tefekkür ise, düşünmek, fikri belli bir sahada çalıştırmak demektir.

Tefekkür başlıca iki sahada gerçekleşir: Nefis ve âfak. Bir başka ifadeyle, insanın kendi zâtı ve haricî âlem.

Birincisine enfüsî, diğerine âfakî tefekkür denilir.

"Enfüsî", nefse ait demektir ve **"enfüsî tefekkür"**, insanın öncelikle kendi varlığı üzerinde kafa yormasıdır. Buradaki nefis kelimesi, ruhla bedeni birlikte ifade eder ve zât mânâsına gelir.

Buna göre, enfüsî tefekkürün iki ayrı sahası vardır: Birisi ruh, diğeri ise beden.

Afakî tefekkürde ise bedenimizi kuşatan hava tabakasından yıldızlara ve ötelere kadar bütün kâinatın düşünülmesi, tefekkür edilmesi söz konusudur.

İnsanın, önce evinden çıkıp sonra çarşıları, pazarları dolaşması gibi, tefekküre de nefsinden başlaması, sonra dış âlemi dolaşması en doğrusudur.

Bu noktada Üstad Bediüzzaman'ın çok önemli bir tavsiyesi var: **“Nefsî tefekkürün tafsilatlı, afakî tefekkürün ise icmalî”** yapılması. (Mesnevî-i Nuriye).

Her hücremizin, her duygumuzun faydasını inceden inceye araştırabiliriz, ama aynı şeyi hariç âlemde yapmamız yanlış olur. Çünkü haricimizdeki her şeyi nefsimiz gibi net olarak bilemeyiz. Burada özet bilgi yeterlidir.

Elbette ki, kâinat kitabının belli bir sayfasını inceleyen ilim adamları, o sahayı incelikleriyle kavramaya, anlamaya çalışabilirler. Ancak, onlar da başka ilim dallarında, yine **“icmalî tefekküre”** mecbur kalırlar.

İlave bilgi için tıklayınız:

[Tefekkür](#)